

§ 5: Delårsrapport 2 2018 för kommunen och de kommunala bolagen

Delges:

Samtliga nämnder och bolag

Dnr 18KS270

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med Kommunstyrelsens förslag

att Näringslivs och arbetsmarknadsnämnden beviljas utökad investeringsram 2018 till 2 mnkr.

att Utbildningsnämnden uppmanas lämna ett resultatmässigt överskott för helåret motsvarande mellanskillnaden mellan budgeterat och verkligt antal elever.

att i övrigt med godkännande lägga redovisad Delårsrapport 2 och årsprognos till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Kommunledningskontoret har sammanställt Delårsrapport 2 2018.

Gävle Kommun redovisar ett ekonomiskt överskott per 31 augusti på 215,9 mnkr samt prognos för helåret på 156,2 mnkr, 13,1 mnkr lägre än budget. Främst Samhällsbyggnadsnämndens, Socialnämndens och Omvårdnadsnämndens prognostiserade underskott för 2018 behöver beaktas inför 2019 och i relation till beslutad Kommunplan 2019.

Underskottet för Samhällsbyggnadsnämnden är av engångskaraktär pga en snörik vinter.

Socialnämnden har ett underskott, som med under året vidtagna åtgärder samt planerade åtgärder visar att nämnden har en budget i balans under 2019.

Omvårdnadsnämndens underskott är främst relaterat till större behov av omsorg, men även den varma sommaren samt behov av inhyrning av personal pga svårigheter att rekrytera har lett till högre kostnader. Volymkonsekvenserna kommer att hanteras i budget inför 2019 och övriga fördyringar förväntas bli hanterade inom nämnden till 2019.

Gävle Stadshuskoncern redovisar ett överskott på 606,3 mnkr, samt en prognos för

Justerare	Uppdragsbestyrkande

helåret på 697,6 mnkr. Det är realisationsvinsten vid fastighetsförsäljning hos AB Gavlegårdarna som utgör den främsta positiva resultatposten.

Delårsrapport 2 omfattar perioden januari - augusti samt helårsprognos för kommunens nämnder, helägda bolag och Gävle Vatten. Intressebolag och kommunalförbund ingår i den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen, men de upprättar ej separata verksamhetsrapporter. Delårsrapporten innehåller uppföljning av kommunövergripande mål, indikatorer, nämnds- och bolagsmål, uppdrag till nämnderna och bolagen, uppföljning av resultat och finansiell ställning, driftbudget, investeringsbudget samt årsprognos för kommunen, nämnder och bolag. Vidare kommenteras de finansiella målen, kommunkoncernens skuldportfölj samt balanskravet.

Gunilla Beckman Ljung (revisionschef) och Tage Gardfjell (V) ledamot i kommunrevisionen föredrog revisionens granskningsrapport av delårsrapport 2 vid Kommunfullmäktiges sammanträde.

Inlägg i ärendet

Patrik Stenvard (M), Åsa Wiklund-Lång (S), Richard Carlsson (SD), Jörgen Edsvik (S), Mattias Eriksson Falk (SD), Evelyn Klöverstedt (L), Ewa Marja Andersson (M), Owe Hellberg (V), Hans Wahlström (S), Lars Öberg (S), Kjell Helling (L), Anders Jansson (M), Therese Metz (MP), Lars Beckman (M), Daniel Kvarnlöf (M) och Seppo Laine (V).

Yrkanden

Patrik Stenvard (M) och Åsa Wiklund Lång (S) yrkar bifall till Kommunstyrelsens förslag.

Evelyn Klöverstedt (L) yrkar på att det i rapporten för delår två justeras i budget för utbildningsnämnden så att vi återför de överskott som beror på volymförändringar till finansförvaltningen.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Kommunstyrelsens förslag mot Evelyn Klöverstedt (L) tilläggsyrkande och finner att Kommunfullmäktige bifaller Kommunstyrelsens förslag.

Beslutsunderlag

- §187 KS Delårsrapport 2 2018 för kommunen och de kommunala bolagen, dnr 18KS270-5
- Tjänsteskrivelse 2018-10-08 - Delårsrapport 2 2018 för kommunen och de kommunala bolagen, dnr 18KS270-3
- Delårsrapport 2 2018 för kommunen och de kommunala bolagen, dnr 18KS270-2
- Missiv - Revisionsrapport granskning av delårsrapport 2 2018, dnr 18KS270-4

Justerare		Uppdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum 2018-10-29

- Politiska uppdrag 2018 Kommunfullmäktige, dnr 18KS270-1
- Verksamhetsrapport delår 2 2018, dnr 346548

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse - Delårsrapport 2 2018 för kommunen och de kommunala bolagen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen förslår kommunfullmäktige besluta

att Näringslivs och arbetsmarknadsnämnden beviljas utökad investeringsram 2018 till 2 mnkr.

att Utbildningsnämnden uppmanas lämna ett resultatmässigt överskott för helåret motsvarande mellanskillnaden mellan budgeterat och verkligt antal elever.

att i övrigt med godkännande lägga redovisad Delårsrapport 2 och årsprognos till handlingarna.

Ärendet i korthet

Kommunledningskontoret har sammanställt Delårsrapport 2 2018.

Gävle Kommun redovisar ett ekonomiskt överskott per 31 augusti på 215,9 mnkr samt prognos för helåret på 156,2 mnkr, 13,1 mnkr lägre än budget. Främst Samhällsbyggnadsnämndens, Socialnämndens och Omvårdnadsnämndens prognostiserade underskott för 2018 behöver beaktas inför 2019 och i relation till beslutad Kommunplan 2019.

Underskottet för Samhällsbyggnadsnämnden är av engångskaraktär pga en snörik vinter.

Socialnämnden har ett underskott, som med under året vidtagna åtgärder samt planerade åtgärder visar att nämnden har en budget i balans under 2019.

Omvårdnadsnämndens underskott är främst relaterat till större behov av omsorg, men även den varma sommaren samt behov av inhyrning av personal pga svårigheter att rekrytera har lett till högre kostnader. Volymkonsekvenserna kommer att hanteras i budget inför 2019 och övriga fördyringar förväntas bli hanterade inom nämnden till 2019.

Gävle Stadshuskoncern redovisar ett överskott på 606,3 mnkr, samt en prognos för helåret på 697,6 mnkr. Det är realisationsvinsten vid fastighetsförsäljning hos AB Gavlegårdarna som utgör den främsta positiva resultatposten.

Kommunstyrelsen

Delårsrapport 2 omfattar perioden januari - augusti samt helårsprognos för kommunens nämnder, helägda bolag och Gävle Vatten. Intressebolag och kommunalförbund ingår i den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen, men de upprättat ej separata verksamhetsrapporter. Delårsrapporten innehåller uppföljning av kommunövergripande mål, indikatorer, nämnds- och bolagsmål, uppdrag till nämnderna och bolagen, uppföljning av resultat och finansiell ställning, driftbudget, investeringsbudget samt årsprognos för kommunen, nämnder och bolag. Vidare kommenteras de finansiella målen, kommunkoncernens skuldportfölj samt balanskravet.

Beslutsunderlag

Delårsrapport 2 2018 för kommunen och de kommunala bolagen.

Politiska uppdrag 2018 Kommunfullmäktige

Beslutet ska skickas till

Klicka här för att ange var beslutet ska skickas när det har behandlats i styrelsen eller i kommunfullmäktige.

Martin Svaleryd
Ekonomidirektör

Missiv

Kommunfullmäktige

Revisionsrapport bedömning delårsrapport 2 2018

Ärendebeskrivning

Kommunens revisorer har granskat delårsrapport 2 2018. Denna granskning är översiktlig och görs för att bedöma att kommunens ekonomiska utfall är förenligt med de av fullmäktige beslutade finansiella målen.

I detta arbete kontrolleras om redovisningen följer regelverk, normer och god redovisningssed och om organisationen och verksamheten i sin helhet redovisas i delårsrapporten.

Underlag till balansräkningens väsentliga poster har verifierats. Resultaten på nämnds-, styrelse-, bolags- och övergripande nivå har analyserats översiktligt. Periodiseringarna av riktade statsbidrag till nämnderna har granskats översiktligt. På den övergripande nivån har redovisningen av skatter, generella statsbidrag och utjämnings följts upp. Siffrorna för Kommunkoncernen (sammanställd redovisning) med alla ingående enheter har stämts av mot redovisningen.

Måluppfyllelsen har granskats översiktligt. En uppföljning av de finansiella målen och hur dessa beräknats görs alltid, då vi enligt Kommunallagen och god revisions sed ska uttala oss om dessa till Kommunfullmäktige.

För uppdragen som finns i budget 2018 har en separat rapport bilagts delårsrapporten. Den innehåller den samlade återrapporteringen från nämnder och bolag per uppdrag.

Tidplanen hölls i de flesta fall för nämndernas verksamhetsrapporter och underlag till balansräkningen. Kommunstyrelsen (KS) fattade beslut om delårsrapporten 2018-10-09. Revisorerna fick delårsrapporten samtidigt som den lämnades till KS. Material från ekonomisystemet levererades tidigare, men någon total avstämning av rapporten mot redovisningen före KS beslut har inte varit praktiskt möjlig.

Revisorernas slutsatser och ställningstaganden

Vi bedömer att delårsrapporten i stort uppfyller de lagstadgade kraven och god redovisningssed med några undantag, gällande ej fullständig redovisning av leasing och att systemdokumentation saknas.

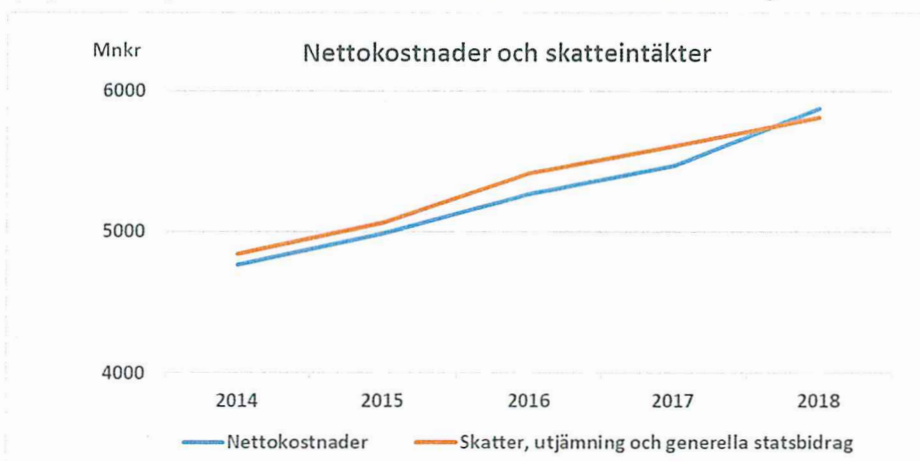
Den samlade bilden för de finansiella målen är enligt helårsprognosen för 2018 att målet "Resultatet långsiktigt ska uppgå till minst 2 % av skatteintäkterna" uppnås, även om överskottet för 2018 blir lägre än budgeterade 1,2 %. Målet för tillväxt i balans (soliditet) nås.

Målet "Kommunkoncernens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt och inom tilldelade ramar" uppnås inte. Överförmyndarnämnden, Socialnämnden, Omvårdnadsnämnden, Näringslivs- och Arbetsmarknadsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har negativa resultatprognoser på totalt -94,8 mnkr. Samhällsbyggnadsnämndens prognos, -23 mnkr, med anledning av vinterväghållningen bedöms inte strukturellt. Däremot behöver övriga nämnder genomföra besparingsåtgärder. De tre stora nämnderna med totalt -71,1 mnkr i prognos, kommer att ingå i sektor omvårdnad i den planerade omorganisationen för förvaltningarna fr o m 2019.

Det finns under målet två indikatorer: Nettokostnadsökningen, 7,5 %, beräknas bli högre än målvärdet för året 5,9 % och högre än ökningen av skatteintäkterna, 3,6 % (målvärde 4 %). Även resultatet förväntas bli betydligt lägre: 38,8 mnkr mot budget 68,5 mnkr, en skillnad på -29,7 mnkr.

Vad som inte framgår av delårsrapporten är att nettokostnaderna i prognosen bedöms överstiga skatter och generella statsbidrag för 2018.

Prognos för helåret 2018 nettokostnader, mnkr	-5 878,9
Prognos skatteintäkter och generella statsbidrag, mnkr	<u>5 815,0</u>
Prognos nettokostnader att finansiera på annat sätt	- 63,9
(exploateringsöverskott, realisationsvinster eller finansnetto)	

Det innebär att den kommunala nämndverksamheten enligt prognos inte finansieras av skatteintäkterna under 2018. Fortsätter denna kostnadsutveckling krävs kraftiga besparingar alternativt en skattehöjning eller en kombination av dessa. Kommunfullmäktige har för 2018 redan krav på besparingar på 1,5 % i nämndernas ramar. Några nämnders underskott visar att detta inte fungerat fullt ut. En skattehöjning genomfördes 2014 och kommunen har en relativt hög skattesats.

Revisorerna anser att det är allvarligt att nettokostnader och skatteintäkter inte sätts i relation till varandra i reala termer för att ge en tydligare bild av situationen för kommunfullmäktige.

Målet "Investeringar bör till 100 % vara självfinansierad sett över en femårsperiod" bedöms delvis uppnås. Målet beräknar självfinansieringsgrad innevarande år och fyra år bakåt. Den prognos som antagandena för helåret bygger på, fanns inte dokumenterad i underliggande beräkningar. I delåret är självfinansieringsgraden god. Den stora investeringsvolymen i budget kommer inte att nås, men samtidigt blir resultatet lägre än budget vilket innebär att målet inte kommer att uppnås för helåret.

Gällande måluppfyllelsen i övrigt vill revisorerna särskilt lyfta fram Utbildningsnämndens bristande måluppfyllelse i grundskolan. Andelen elever från kommunala skolor som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram har ökat från 78,7 % till 80,3 % jämfört med föregående år enligt Skolverkets justerade statistik. År 2016 var siffran 82,6 %. Pojkarnas resultat har förbättrats, medan flickors resultat sjunkit något. Gävle ligger under riket, där behöriga till yrkesprogram i kommunala skolor är 82,7 %.

Sjukfrånvaron sjunker något för kommunen som helhet. En minskning för andra året i rad. Långtidsfrånvaron är en stor andel av sjukfrånvaron.

Revisorerna i Gävle kommun

Sergio Manzanares
Revisorskollegiets ordförande

Gunilla Beckman Ljung
Revisionschef

GRANSKNINGSRAPPORT

2018-10-18

Revisorskollegiet

Sid 1 (16)

Dnr 18REK23

Handläggare: Nina Wennberg

Eva Sundin

Jenny Thorsell

Susanna Berglund

Gävle kommuns delårsrapport 2, 2018

A Har delårsrapporten upprättats enligt gällande regelverk, normer och god redovisningssed?

Gällande regelverk

Kommunallagen (KL) 11 kap 16 -21 §§

Lag om Kommunal Redovisning (KRL) kapitlen 3-9. KRL bygger på bokföringslagen, årsredovisningslagen och normalreglementet för kommuner och landsting.

Normer och god redovisningssed

Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) är normerande organ och utger löpande rekommendationer, för närvarande 20 st. samt informationer.

K O M M U N R E V I S I O N E N

Gävle kommun, 801 84 Gävle. *Besöksadress* Stadshuset, N. Rådmansgatan 4

Vx 026-17 80 00

kommunrevisionen@gavle.se

Sida 9 av 24

Avvikelser från regelverk och god redovisningssed

RKR 8.2 Sammanställd redovisning

Det delägda kommunala försäkringsbolaget Kommungaranti Skandinavien Försäkring AB redovisas utifrån faktiskt ägd substans i stället för proportionell ägarandel.

RKR 23 Bestämmelser om löpande bokföring etc.

Kommunen har inte anpassat redovisningen till RKR 23. Bestämmelser om löpande bokföring etc. Systemdokumentation med behandlingshistorik finns inte framtagen med erforderlig utformning.

RKR 13.2 Redovisning av hyres- och leasingavtal

Rekommendationen följs fullt ut endast i Gävle Kommun och koncernbolaget Gavle Drift & Service AB. Rekommendationen kommer att tillämpas i sin helhet i kommande årsbokslut enligt given information.

Revisionens bedömning av avvikelser från regelverk och god redovisningssed

Delårsrapporten har upprättats i enlighet med kommunala redovisningslagen och god redovisningssed, med undantag för redovisning av andelsvärde i Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB, bestämmelser om löpande bokföring och dokumentation av redovisningssystemet samt att redovisning av hyres- och leasingavtal saknas för hela koncernen. De avvikelser som gjorts har angivits och motiverats.

Redovisning av andelsvärde i Kommungaranti Försäkring AB ger en mer rättvisande bild än redovisning enligt rekommendationen.

Avvikelsen från rekommendationen RKR 23 anges, men bristen på systemdokumentation motiveras inte. Avvikelsen har kommenterats av revisionen i bokslut 2015, 2016 och 2017 bristen på systemdokumentation har även påtalats i granskningen av ekonomisystemet Agresso 2014. Fortfarande under 2018 har inte denna dokumentation prioriterats av KLK ekonomi.

Kommunens leasingåtaganden har under 2016 klassificerats utifrån begreppen finansiell och operationell leasing, också det en utveckling för att möta kraven i kommunal redovisning. Syftet med rekommendation 13.2 om leasing är att redovisa den totala kostnaden man bundit sig för under avtalstiden. RKR 13.2 Redovisning av hyres- och leasingavtal kommer att tillämpas i sin helhet i årsbokslutet för 2018, men har i delårsrapporten begränsats till kommunen och Gävle Drift och Service AB.

Balans- och resultaträkning

Gävle Kommun centralt

Vid delårsgranskningen uppmärksammades det att interimsfordringarna och interimsskulder på total kommunnivå har ökat osannolikt mycket från föregående delår. Anledningen till detta är att förvaltningarna har bokat upp reserveringar på både konto 179 och konto 299 som sedan löses upp mot resultatet under tredje tertialet. Det är främst Utbildningsnämnden och Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden som har stora belopp periodiserade. Det rör sig om periodisering av kommunbidraget fördelat ut på enheter som vi förstår. Detta för att det ska vara automatiska periodiseringar istället för att man ska göra manuella bokningar månatligen. Dessa periodiseringar anser vi blåser upp balansen då det inte är några externa fordringar eller skulder enligt erhållen information. Totalt rör det sig om ca 100 mnkr. Det har även noterats att denna "nya" rutin är inget som har gått ut centralt och inget som kommunledningskontoret var medveten om enligt den information vi har erhållit. Då det rör sig om förhållandevis stora belopp är det viktigt att man på central nivå analyserar stora förändringar mellan åren då det kan röra sig om felaktiga periodiseringar som påverkar resultatet. Då det är en översiktlig granskning som har gjorts kan vi inte utesluta att det finns felaktiga resultatpåverkande periodiseringar.

Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB

Andelarna har inte skrivits ned per 2018-08-31. Det har inte gjorts någon senare beräkning än den som framlades vid Kommunstyrelsen i juni. Enligt den beräkningen finns inget nedskrivningsbehov och således inte fog för att göra en nedskrivning. Detta kommer att följas upp vid helåret i och med att det kan finnas händelser under 2018 i bolaget som kan komma att påverka beräkningen.

Periodisering av timlöner och personalomkostnader

Periodisering av timlöner sker inte under löpande år vilket medför ett i viss mån missvisande resultat månadsvis och i delårsrapporterna. Detta gäller samtliga nämnder men det har framförallt betydelse för Omvårdnadsnämnden som har verksamhet dygnet runt, året om. Under sommarsemestertider är nämndens behov av extrapersonal särskilt stort. En kontoanalys visar på att lönekostnaden (inkl. PO) för timanställda i Omvårdnadsnämnden skulle ha varit 4,8 mnkr högre per 2018-08-31 än det som faktiskt har redovisats.

Periodisering av Socialnämndens intäkter och kostnader

Nämnden får fortsatt bidrag från Migrationsverket avseende ensamkommande barn. Vid delårsboks slutet 2018-08-31 har det periodiserats intäkter med 11,9 mkr varav 2,5 mkr avser 2017. Det är ett väsentligt mindre belopp i jämförelse med föregående år.

Det redovisade resultatet för nämnden är -26,2 mkr per 2018-08-31. Utifrån en översiktlig granskning bedöms reserveringen korrekt hanterad.

Periodisering av statsbidrag Utbildningsnämnden

Nämnden har per 2018-08-31 upplupna intäkter på 42,5 mnkr, varav statsbidrag för lärarlönelyft uppgår till 4,2 mnkr, statsbidrag för maxtaxa uppgår till 4 mnkr och statsbidrag för asylersättning uppgår till 17,1 mnkr (vilket går via AME). Migrationsverket ligger efter i sitt arbete och utbetalningarna är förse-nade. Det redovisade resultatet för nämnden är 58,9 mnkr per 2018-08-31. Utifrån en översiktlig granskning bedöms reserveringen korrekt hanterad.

Periodisering av statsbidrag Näringslivs och arbetsmarknadsnämnden

Nämnden har per 2018-08-31 periodiserat upplupna statsbidrag avseende arbetsmarknadsprogrammet med 41,8 mkr varav 32,9 mkr avser extratjänster. Nämnden har även periodiserat förutbetalda statsbidrag med 82,8 mkr. Dessa bidrag avser förutbetald etableringsersättning för enheten AME med 29 mkr, för enheten VUX med 34,3 mkr samt statsbidrag från Skolverket för enheten VUX med 19,5 mkr. Dessa belopp är väsentligt högre i jämförelse med samma period föregående år. Det redovisade resultatet för nämnden är -8,5 mkr per 2018-08-31. Utifrån en översiktlig granskning bedöms reserveringen korrekt hanterad.

Avstämning av iakttagelser

Iakttagelserna har kommunicerats med kommunledningskontorets ekonomiavdelning rörande de delar som direkt berört Kommunstyrelsen (KS). Periodiseringarna har stämts av med berörda nämnder.

Måluppfyllelse

Här kommenteras de mål/indikatorer som inte är uppnådda.

Ett mål inom **Utbildningsnämnden** bedöms inte bli uppnått. Målet återfinns under perspektivet Medborgare och kunder:

Alla barn och elever utmanas att klara sin utbildning. Under perspektivet finns fyra indikatorer som inte anses bli uppnådda.

Indikator	Målvärde %	Utfall % 180831	Utfall % 170831	Prognos helår
Andelen elever med behörighet till gymnasiet i åk 9	100	80,3	79	Uppnås ej
Andelen elever som uppnår kravnivåerna i alla ämnen i åk 9	100	68	67	Uppnås ej
Andel elever på högskoleförberedande program med högskoleförberedande examen	100	89,4	89	Uppnås ej
Andel elever på Yrkesprogram med yrkesexamen	100	86,1	85	Uppnås ej

Under **Omvårdnadsnämndens** mål **en hållbar ekonomi** bedöms målet som delvis uppnått. Det finns en underliggande indikator som inte är uppfylld.

Prognosen för helåret beräknas till ett underskott på 20–25 mnkr. Indikatorn uppnås inte varför bedömningen anses felaktig utifrån den informationen som finns i verksamhetsrapporten. Den information som vi har erhållit från förvaltningen är att de inte anser att de är långt ifrån målet med hänsyn tagen till de ökade volymer som de ska hantera. Vi anser att det finns en otydlighet i vad målvärdet avser, då vi bedömer att det är svårt att förstå hur indikatorn och bedömningen hänger ihop. Särskilt som prognosen på helår anger att indikatorn inte kommer att uppnås.

Indikator	Utfall	Målvärde	Prognos helår
Kostnader och Intäkter i Balans, mnkr	-21,8	2	Uppnås ej

Socialnämnden har ett ekonomimål som inte uppfylls: **Förvaltningens verksamheter ska ha effektiva processer och vara kostnadseffektiva, samt ha ett högt kvalitetsmedvetande.**

Indikatorerna som inte anses bli uppnådda.

Indikatorer	Målvärde	Utfall	Status	Prognos helår
Ökning av förvaltningens nettokostnader	2,5 %	-	Större avvikelse	Uppnås ej
Årets resultat uttryckt i % av kommunbidraget	0,5 %	-	Större avvikelse	Uppnås ej

De ekonomiska målen bedöms inte uppnås för året. Det prognostiserade underskottet har ökat trots att ytterligare kommunbidrag om 30 mnkr har tillförts verksamheten. Resultatet per 2018-08-31 uppgår till -26,2 mkr och prognosen för året är -45 mkr. Förvaltningen har under hösten tagit fram en åtgärdsplan för kostnadsminskningar och anpassning av verksamheterna som beräknas resultera i ca 32 mkr när åtgärderna har fått full helårseffekt. Förvaltningen har

även anlitat en extern konsult för en genomlysning av 2016 kostnader i jämförelse med sju andra kommuner. Resultat av analysen av 2016 års kostnader visar på att nettokostnaderna är ca 5 mnkr högre än fastställd standardkostnad. Under hösten kommer analysen att kompletteras med jämförelsesiffror för 2017. Kommunstyrelsen följer löpande utvecklingen och har även förordat en fördjupad kostnadsanalys.

Ett mål under **Kommunstyrelsen** anses inte bli uppfyllt det gäller **Gävle kommun har ett framgångsrikt arbete för social hållbarhet**. Målet finns under perspektivet Invånare och kunder. Inväntar beslut av KF för att kunna implementeras och verkställas i koncernen.

Indikatorer	Målvärde	Utfall	Status	Prognos helår
Arbetet med sociala hållbarhetsprogrammet är integrerat i förvaltningarnas och bolagens verksamhetsplaner	100%	■	Större avvikelse	Uppnås ej

Under samma perspektiv finns ett mål vars indikator inte har uppfyllts. Målet är **Gävle kommun är tryggt, tillgängligt och det bedrivs ett aktivt arbete för jämställd och jämlik hälsa**.

Indikatorer	Målvärde	Utfall	Status	Prognos helår
Trygghetsindex	Index 56	■ 48	Mindre avvikelse	Uppnås ej

Inom perspektivet medarbetare finns ett mål **Engagerade medarbetare med tydliga roller, förväntningar och ansvarsområden**. En indikator som inte har uppnåtts är inom detta mål är och hämtat ifrån medarbetarundersökningen

Indikatorer	Målvärde	Utfall	Status	Prognos helår
Inga besvär av stress eller oro orsakade av arbetet	70	■	Större avvikelse	Uppnås ej

Samhällsbyggnadsnämnden har ett mål som inte uppfylls som återfinns under perspektivet hållbar tillväxt: **Samhällsbyggnad Gävle gör hållbart resande enkelt och attraktivt.**

Indikatorer som inte anses bli uppnådda

Indikatorer	Målvärde	Utfall	Status	Prognos helår
Körsträcka med bil, antal körda mil med bil i genomsnitt per invånare och år, en minskning med 2 % per år	580	-	Större avvikelse	Uppnås ej
Andel av resor med motorburen trafik som sker med kollektivtrafik	24 %	22,8 %	Mindre avvikelse	Uppnås delvis
Antal cyklister vid fasta mätpunkter; teatern, kvarn-parken, centralbron, en ökning med 10 % per år.	7 200	5 330	Större avvikelse	Uppnås ej
Antal (miljoner) gående i stadskärnan vid 8 mätpunkter, en ökning med 4 % per månad	1,7	1,42		Uppnås ej

Likt föregående år når inte Samhällsbyggnadsnämnden detta mål. Noteras bör att detta mål är beroende av väderförhållanden som är svårt för Samhällsbyggnadsnämnden att rå på. En minskning av cyklister var under början av 2018, då vi hade en kall vinter, medan en ökning av cyklister skedde under vår och sommar då vi hade goda väderförhållanden. Indikatorn som mäter antal gående uppnås inte. För 2017 sjönk antalet drastiskt, vilket tros bero på all ombyggnation. För perioden har antal gående i centrum ökat med 5 % jmf med föregående år och förhoppningen är att antalet gående i centrum överstiger 2017 års nivå. Noteras bör att inget tyder på att bilresandet minskar, vilket gör att målet är osäkert om det kommer att uppnås.

Under perspektivet ekonomi har Samhällsbyggnadsnämnden målet: **Samhällsbyggnad Gävles verksamhet är kostnadseffektiv och möjliggör utveckling.**

Prognosen för helåret är att målet uppnås. Revisionen tycker det är anmärkningsvärt, när Samhällsbyggnadsnämndens resultat avviker mot budget med 9,1 mnkr per 31 augusti, vilket dels beror på lägre intäkter om -5,0 mnkr samt högre kostnader om +6,1 mnkr. Prognos om ytterligare avvikande kostnader, främst för vinterväghållning, genererar en prognos för avvikelse mot budget för helåret med -23 mnkr. Den stora avvikelsen består i kostnader för vinterväghållning. För varje tillfälle det snöar kostar snöröjningen ca 1 mnkr för Samhällsbyggnadsnämnden. Det kan vara stora fluktuationer mellan åren. Vintern 2018 snöade det mycket mer än vad Samhällsbyggnadsnämnden budgeterat för. Budgeten är redan förbrukad och den snöröjning som krävs innan årsskiftet leder till det ökade underskottet i Samhällsbyggnadsnämndens prognos för helåret. Samhällsbyggnadsnämndens ekonomimål bedöms uppnås, trots prognos om ett budgetunderskott om -23 mnkr, vilket inte förklaras i Samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsrapport.

Näringslivs och arbetsmarknadsnämnden har ett mål under perspektivet invånare och kunder som inte bedöms nås: **Gävle kommun bedriver ett framgångsrikt arbete för att stärka och utveckla individers, företags och organisationers kompetens på kort och lång sikt, i nära samverkan med relevanta aktörer.** Anledningen till att två av indikatorerna inte anses bli uppfyllda trots att utfall saknas är att tidigare mätningar visar på avvikelser gentemot målvärden som gör att årets målvärden bedöms vara orealistiska.

Indikatorer	Målvärde	Utfall	Status	Prognos helår
Del av Småföretagsbarometern, tillgång på lämplig arbetskraft (rikssnitt 82%)	81%	-		Uppnås ej
Andel av befolkningen med minst gymnasial utbildning (Rikssnitt 82%)	76%	-	Mindre avvikelse	Uppnås ej
Andel av befolkningen med minst 3 årig eftergymnasial utbildning (Rikssnitt 26%)	26%	-	Mindre avvikelse	Uppnås delvis

Andel elever som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter avslutad gymnasieutbildning (Rikssnitt 68,5 %)	69%	-	Mindre avvikelse	Uppnås delvis
Arbetslöshet avvikelse från rikssnitt	2%	2,2%	Mindre avvikelse	Uppnås delvis

Under perspektivet hållbar tillväxt uppfylldes inte indikatorn att Gävle ska uppfattas som en av Sveriges mest attraktiva platser för företag. Målvärdet för indikatorn **företagsklimat med rankningsplats 140**, bedöms inte kunna uppfyllas då resultatet för 2017 var plats 259. Det övergripande målet att **Gävle ska uppfattas som en av Sveriges mest attraktiva platser för företag** bedöms delvis uppfyllas.

Under perspektivet ekonomi bör nämnas att målet: **Verksamheterna inom Näringsliv och arbetsmarknad Gävle är resurseffektiva, långsiktigt ekonomiskt hållbara och ska främja målgruppernas utveckling** delvis anses vara uppnått. Resultatet per 2018-08-31 är -8,5 mkr. Underskottet bedöms till viss del kunna kompenseras genom ej rekvirerade kommunbidrag och stadsbidrag och prognosen för helåret är - 3,7. Den verksamhetsdel som står för den största delen av det prognostiserade underskottet är Vuxenutbildningen. Förvaltningen genomför för närvarande en analys för att se hur periodiserade medel kan nyttjas, samtidigt finns det en resultatfond att tillgå. Revisionen kommer att följa utvecklingen att detta.

Kultur och fritidsnämnden har ett mål som de bedömer som att det delvis uppnås för helåret. Målet återfinns under perspektivet medarbetare: **Framgångsrika medarbetare som bidrar till Kultur & fritids mål.**

Indikator	Utfall	Målvärde	Prognos Helår
Sammanvägt Index	-	80	Uppnås delvis
Hållbart medarbetarindex (HME)	-	84	Uppnås delvis
Jämställda villkor 3)	-	4,1	Uppnås
Jämställda Villkor 4)	87	89	Uppnås
Tillräckligt med tid	65	75	Uppnås delvis
Inga besvär av stress eller oro orsakade av arbetet	54	62	Uppnås delvis
Inga fysiska besvär orsakade av arbetet	62	72	Uppnås delvis

3) Jämställda villkor mäts genom nyckeltalen anställningsvillkor, chefsstruktur, ledningsgrupper, föräldraledighet/VAB samt sjukfrånvaro. Skalan går från 1 - 10 där 10 är högst värde. Mätningen används även i samarbete med andra kommuner.

4) Faktorn "Alla medarbetare är lika viktiga" på gruppnivå i medarbetarundersökningen (På min arbetsplats är alla medarbetare lika viktiga oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder). Skalan går från 0 - 100 där 100 motsvarar 100 %.

Av målets indikatorer är det fyra av sju som går att mäta i delåret. Då detta avser en delårsrapport borde totala bedömningen för målet baseras utifrån de indikatorer som finns att tillgå för delåret. Om det är så att det finns vetskap om något som gör att prognoser ser ut att gå åt ett annat håll och visa ett annat målvärde än vad delåret visar, borde detta framgå tydligt. Av fyra mätbara mål i delåret är tre stycken röda och en är gul. Eftersom det inte framgår något konkret som tyder på att målet ska bedömas annorlunda för helåret, borde måluppfyllelsen istället vara röd. I annat fall saknas alltså konkreta förklaringar till varför måluppfyllelsen är gul. Noterat att Kultur- och fritidsnämnden ändå bedömt att målet delvis kommer att uppnås för helåret. Detta bygger således på antaganden baserat på de åtgärder och aktiviteter som ska göras under hösten 2018.

Sjukfrånvaron totalt¹ för kommunen har minskat med 0,2 % procentenheter från 6,6 % till 6,4 % i jämförelse med motsvarande period förra året. Förra året minskade sjukfrånvaron för första gången sedan 2012 och trenden tycks hålla i sig. Både för kvinnor och män har sjukfrånvaron minskat med 0,2 procentenheter i förhållande till förra året.

En minskning kan också noteras i åldersgruppen 29 år samt i åldersgruppen 50 år och äldre. Sjukfrånvaron i åldersgruppen 30 - 49 år är oförändrad i förhållande till föregående år.

Obligatorisk sjukredovisning	2018-07-31	2017-07-31	2016-07-31	2015-07-31	2014-07-31	2013-07-31
Total sjukfrånvaro	6,4 %	6,6 %	6,7 %	6,6%	6,1 %	5,7 %
- varav långtidssjukfrånvaro	41,3 %	43,3%	43,5%	36,5 %	36,0%	34,4%
Sjukfrånvaro för kvinnor	7,1%	7,3%	7,4 %	7,2 %	6,7%	6,3 %
Sjukfrånvaro för män	4,1%	4,3 %	3,9 %	4,2 %	3,5%	3,6%
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 29 år eller yngre	4,9 %	5,4 %	5,4%	5,9 %	5,2 %	4,7%
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 30-49 år	6,2%	6,2 %	6,1 %	6,3 %	5,8 %	5,3 %
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 50 år eller äldre	7,0%	7,5 %	7,6%	7,0 %	6,6%	6,4 %

¹ Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga anställda, såväl tillsvidare- som visstidsanställda

B. Är resultatet förenligt med de mål som fullmäktige beslutat?

Finansiella mål

De finansiella målen speglar kommunens ekonomiska ställning.

Av fyra finansiella målsättningar har man i delårsrapporten gjort bedömningen, att prognosen för helåret är att två mål uppnås, ett uppnås delvis samt ett som inte uppnås.

Prognoser för helåret har lämnats på samtliga finansiella mål.

Kommunkoncernens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt och inom tilldelade ramar

Bedömningen i delårsrapporten är målet inte kommer att uppnås på helårsbasis. Målvärdena i indikatorerna för 2018 medger en snabbare ökning av nettokostnaderna än skatteintäkterna. Kostnadsutvecklingen är väsentlig att följa.

Indikatorer:

Verksamhetens nettokostnader, förändring jämfört med föregående år.

Bedömningen i delårsrapporten är att målet inte kommer att uppnås på helårsbasis. Bedömningen har prognosen som underlag. I helårsprognosen ökar verksamhetens nettokostnader med 7,5 % jämfört med föregående år. Målvärdet är högst 5,9 %.

Skatter, generella bidrag och utjämning, förändring jämfört med föregående år.

Bedömningen i delårsrapporten är att målet inte kommer att uppnås på helårsbasis. I helårsprognosen ökar intäkterna med 3,6 % i förhållande till målvärdet 4,0 %. Skatteintäkterna ökar alltså inte i den takt man beräknat medan nettokostnaderna ökar mer än beräknat. Noteras bör att nettokostnaderna enligt prognos, ökar betydligt mer än 2017, då ökningen var 4,7 %, mot skatteintäkternas ökning om 0,2 % jämfört med 2017. Även den genomsnittliga jämförelsen senaste fem åren, med ett bra resultat de två senaste åren, visar att nettokostnaderna ökar med 5,7 % medan skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökar med 5,3 %.

Revisionen delar bedömningen som anges i delårsrapporten, att målet ej uppnås. Både indikatorerna samt den analys som gjorts av indikatorerna, visar på

att målet inte uppnås. Den negativa differensen mellan nettokostnader och skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning om 200 mnkr för 2018 års prognos, tillsammans med prognosen om ett resultat (exklusive realisationsvinster och resultat av exploateringsverksamhet) om 30 mnkr lägre än budgeterat, är anmärkningsvärt.

Resultatet ska långsiktigt uppgå till minst 2 procent av skatteintäkterna

Med resultat i detta mål avses resultat exkl. realisationsvinster och exploatering. Målet bedöms på helårsbasis med prognosen som underlag. Bedömningen i delårsrapporten är att målet, minst 2 %, kommer att uppnås långsiktigt. Där emot uppnås varken det långsiktiga målet eller det budgeterade överskottet om 1,2 % för 2018. Det genomsnittliga resultatet under en åttaårsperiod (innevarande år tre år framåt och fyra år bakåt) uppgår till 2,6. Om nuvarande kostnadsökning fortsätter under kommande år, sjunker dock överskottet och hamnar under det långsiktiga resultatmålet om 2 %. Det krävs att kommande år följer liggande plan för att kommunkoncernens resultat långsiktigt ska uppgå till minst 2 %.

Kommunkoncernen ska eftersträva en långsiktig tillväxt i balans

Målet har uppfyllts för perioden januari till augusti. Kommunkoncernens soliditet inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsåtagandet, som är den ena indikatorn till målet, uppgick då till 34,1 %, jämfört med målvärde 29,9 %. Helårsbedömningen av målvärdena för koncernens soliditet, bedöms i delårsrapporten uppnås vid årets slut. Trots att målet uppnås följer inte utvecklingen målsättningen om konstant förbättring av soliditeten. Det beror på det lägre förväntade resultatet.

Den andra indikatorn för målet är kommunkoncernens skuldsättningsnivå. Skuldsättningsnivån per augusti klarar målvärdet om 102 600 kr per invånare. Trots bedömningen om att skuldsättningsgraden kommer att öka fram till årsskiftet, beräknas målet i delårsrapporten uppnås på helårsbasis. Detta då bedömningen är att ökningen inte kommer att påverka soliditeten i hög grad.

Anmärkningsvärt är att kommunkoncernens skuldsättningsnivå om man exkluderar de bolag som helt är näringsbetingade, kommer över plan om tre år att överstiga 100 000 kr per invånare. Målvärdet att jämföra med där är 75 600 kr per invånare för 2018.

Nettoinvesteringar bör till 100 procent vara självfinansierad sett över en femårsperiod

Målet bedöms på helårsbasis med prognosen som underlag. Självfinansieringsgraden under den senaste femårsperioden uppgår i delåret till 95 % och överstiger därmed målvärdet, satt till minst 75 % på årsbasis. Prognosen för resten av året är att resultat och investeringsnivåer överstiger budget men bidrar inte till det övergripande målet om självfinansiering.

Revisionen delar bedömningen som anges i delårsrapporten, att målet delvis kommer att uppnås. Den analys som gjorts av indikatorerna, visar på den slutsatsen. Det övergripande målet om självfinansiering nås inte, utan extern finansiering krävs.

Resultatutvecklingen i Gävle kommun

Resultatutvecklingen är beskriven i delårsrapporten. Fyra nämnder håller sig inte inom av kommunfullmäktige beslutade ramar. Även för helåret (prognos) visar dessa fyra nämnder underskott. Det är Socialnämnden -45 mnkr, Omvårdnadsnämnden -23 mnkr, Samhällsbyggnadsnämnden -23 mnkr, Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden -3,7 mnkr. Överförmyndarnämnden aviserar -0,1 mnkr i prognosen. Tillsammans visar dessa fem nämnder ett prognostiserat underskott på -94,8 mnkr.

Kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning

Vi har granskat redovisningen av skatteintäkter genom verifiering mot underliggande dokument och beräkningar. Vår bedömning är att Gävle kommuns redovisning av skatteintäkter följer rekommendationen från RKR och därmed redovisade enligt god redovisningssed.

Vi har granskat redovisningen av generella statsbidrag och utjämning genom verifiering mot underliggande dokument. Vår bedömning är att Gävle kommuns generella statsbidrag och utjämning är korrekt redovisade i delårsrapporten.

Sammanställd redovisning

Då det för delåret sker en översiktlig granskning av Gävle kommunkoncerns räkenskaper, kan vi inte uttala oss om den sammanställda redovisningen ger en rättvisande bild. Vi har dock inte noterat några väsentliga fel under vår granskning av delårsrapport 2 2018.

C. Uppfyller kommunen det lagstadgade balanskravet?

Balanskravet

Balanskravet, det lagstadgade kravet på ett positivt resultat (exklusive realisationsvinster), är uppfyllt.

Nina Wennberg
Yrkesrevisor

Eva Sundin
Yrkesrevisor

Jenny Thorsell
Yrkesrevisor

Susanna Berglund
Yrkesrevisor